

Mechanizmy kształtowania kultury bezpieczeństwa w transporcie kolejowym: czynnik ludzki i organizacyjny / Adam Jabłoński, Marek Jabłoński. – Wydanie I. – Warszawa, 2020

Spis treści

Spis skrótów	11
Wstęp	15
Rozdział 1	
Zakres i metodyka badań mechanizmów kształtowania kultury bezpieczeństwa w transporcie kolejowym	21
1.1. Ogólny zarys rozważań naukowych	22
1.2. Założenia teoretyczne	23
Rozdział 2	
Specyficzne uwarunkowania funkcjonowania podmiotów sektora kolejowego	31
2.1. Przedsiębiorstwo kolejowe jako organizacja wysokiej niezawodności (High Reliability Organization)	33
2.2. Miejsce i rola zarządców infrastruktury kolejowej w kształtowaniu kultury bezpieczeństwa w transporcie kolejowym	39
2.3. Miejsce i rola przewoźników kolejowych (pasażerskich i towarowych) w kształtowaniu kultury bezpieczeństwa w transporcie kolejowym	40
2.4. Miejsce i rola operatorów bocznic kolejowych w kształtowaniu kultury bezpieczeństwa w transporcie kolejowym	42
2.5. Miejsce i rola podmiotów odpowiedzialnych za utrzymanie pojazdów kolejowych w kształtowaniu kultury bezpieczeństwa w transporcie kolejowym	44
2.6. Efektywność przedsiębiorstw kolejowych a kształtowanie ich kultury bezpieczeństwa	47
Rozdział 3	
Kluczowe byty ontologiczne przedsiębiorstw kolejowych w ich procesach zarządzania	51
3.1. Model biznesu przedsiębiorstw kolejowych	52
3.2. Strategia przedsiębiorstw kolejowych	55
3.3. Procesy w przedsiębiorstwach kolejowych	58
3.4. Projekty w przedsiębiorstwach kolejowych	60
Rozdział 4	
Systemy zarządzania bezpieczeństwem w transporcie kolejowym a funkcjonowanie przedsiębiorstw kolejowych	65
4.1. Systemy zarządzania bezpieczeństwem w przedsiębiorstwach kolejowych a ich kultura bezpieczeństwa	68

4.2. Zarządzanie ryzykiem w przedsiębiorstwach kolejowych a kultura bezpieczeństwa	85
4.3. Zarządzanie zmianą oraz innowacjami a kształtowanie kultury bezpieczeństwa przedsiębiorstw kolejowych	91
4.4. Model Dojrzałości Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem w kontekście jego rozwoju w przedsiębiorstwach kolejowych	99
4.5. Zdarzenia kolejowe a systemy zarządzania bezpieczeństwem w transporcie kolejowym	114

Rozdział 5

Istota kultury organizacyjnej w zarządzaniu przedsiębiorstwami kolejowymi **125**

5.1. Kultura organizacyjna a funkcjonowanie przedsiębiorstw kolejowych	125
5.2. Kontekst organizacji a kultura organizacyjna przedsiębiorstw kolejowych	137
5.3. Podejście systemowe i sieciowe w kształtowaniu kultury organizacyjnej przedsiębiorstw kolejowych	139
5.4. Przywództwo menedżerów jako kluczowy czynnik kształtujący kulturę organizacyjną przedsiębiorstw kolejowych	146

Rozdział 6

Kultura bezpieczeństwa jako specyficzny rodzaj kultury organizacyjnej przedsiębiorstw kolejowych - założenia **151**

6.1. Kultura bezpieczeństwa w zarządzaniu przedsiębiorstwami kolejowymi	151
6.2. Typy kultury bezpieczeństwa w zarządzaniu przedsiębiorstwami kolejowymi	158
6.3. Metody oceny kultury bezpieczeństwa wraz z oceną czynnika ludzkiego i organizacyjnego adekwatne dla transportu kolejowego	161
6.4. Kultura bezpieczeństwa technicznego w zarządzaniu przedsiębiorstwami kolejowymi	217
6.5. Kultura bezpieczeństwa zawodowego w zarządzaniu przedsiębiorstwami kolejowymi	223
6.6. Kultura bezpieczeństwa behawioralnego w zarządzaniu przedsiębiorstwami kolejowymi	224

Rozdział 7

Kultura bezpieczeństwa jako specyficzny rodzaj kultury organizacyjnej przedsiębiorstw kolejowych - operacjonalizacja **229**

7.1. Kultura bezpieczeństwa a aspekty ergonomii pracy przedsiębiorstw kolejowych	230
7.2. Kultura bezpieczeństwa a warstwowe modele bezpieczeństwa w transporcie kolejowym	238
7.3. Kultura bezpieczeństwa a założenia systemów zarządzania BHP	246
7.4. Koncepcja uczciwej i sprawiedliwej kultury bezpieczeństwa Just Culture a uwarunkowania transportu kolejowego	249
7.5. Pomiar kultury bezpieczeństwa przedsiębiorstw kolejowych	253

Rozdział 8

Miejsce i rola człowieka w przedsiębiorstwach kolejowych 263

8.1. Zarządzanie kompetencjami personelu a kultura organizacyjna przedsiębiorstw kolejowych	263
8.2. Realizacja procesu utrzymania kompetencji w przedsiębiorstwach kolejowych	275
8.3. Czynniki ludzkie w przedsiębiorstwach kolejowych - kluczowe aspekty	309
8.4. Niezawodność człowieka a budowa kultury bezpieczeństwa w transporcie kolejowym	322
8.5. Świadomość, zaangażowanie i motywacja jako kluczowe atrybuty personelu przedsiębiorstw kolejowych jako krytycznego dla bezpieczeństwa kolejowego	330
8.6. Stres zawodowy, aktywność zawodowa i obciążenie pracą personelu a kultura bezpieczeństwa technicznego i zawodowego przedsiębiorstw kolejowych	332
8.7. Czynniki organizacyjne a zarządzanie ludźmi w przedsiębiorstwach kolejowych	341
8.8. Metody oceny wpływu czynnika ludzkiego i organizacyjnego na bezpieczeństwo mające zastosowanie w przedsiębiorstwach kolejowych	343

Rozdział 9

Systemy sterowania ruchem kolejowym i prowadzenie ruchu kolejowego a czynnik ludzki i organizacyjny 349

9.1. Czynniki ludzkie i organizacyjne w zarządzaniu konfiguracją kolejowych systemów technicznych	349
9.2. Czynniki ludzkie i organizacyjne w analizie wypadkowości w sektorze transportu kolejowego	358
9.3. Czynniki ludzkie i organizacyjne w systemach sterowania i prowadzenia ruchu kolejowego	361
9.4. Czynniki ludzkie a urządzenia samoczynnego hamowania pociągów (SHP) i inne rozwiązania techniczne w transporcie kolejowym	371
9.5. Rola symulatorów w transporcie kolejowym a czynnik ludzki	383

Rozdział 10

Operacjonalizacja zasad zarządzania poprzez kulturę bezpieczeństwa w transporcie kolejowym w ujęciu systemowym i procesowym - wybrane rozwiązania implementacyjne 395

10.1. Analiza wypadków kolejowych a czynnik ludzki - wyniki badań	396
10.1.1. Wypadki na liniach kolejowych	397
10.1.2. Wypadki w ramach systemu kolejowego i z udziałem strony trzeciej	399
10.1.3. Analiza przyczyn zdarzeń kolejowych	403
10.1.4. Zdarzenia podczas wykonywania prac modernizacyjnych i remontowych na liniach kolejowych	415
10.1.5. Wypadki i poważne wypadki na bocznicach kolejowych	417
10.1.6. Analiza przyczyn występowania zdarzeń na bocznicach kolejowych	419

10.1.7. Bezpieczeństwo na przejazdach kolejowo-drogowych	422
10.2. Modele kultury bezpieczeństwa mające zastosowanie w przedsiębiorstwach kolejowych	425
10.3. Autorski model kształtowania kultury bezpieczeństwa w transporcie kolejowym	439
10.4. Autorski model pomiaru kultury bezpieczeństwa w transporcie kolejowym	442
10.5. Przebiegi procesów zarządzania kulturą bezpieczeństwa i czynnikiem ludzkim i organizacyjnym	445
Podsumowanie i wnioski końcowe	461
Bibliografia	477
Spis rysunków	499
Spis wykresów	502
Spis tabel	503
O Autorach	507

oprac. BPK